

Scott Hammond, U.S. Department of Justice

■ – Harde straffer virker avskrekkende

– Vi har nylig oppdaget flere internasjonale karteller som har holdt seg unna det amerikanske markedet av frykt for å bli oppdaget og straffet der, fortalte Scott Hammond fra USAs justisdepartement på Konkurransetilsynets kartellseminar.

Hammond var en av foredragsholderne på Konkurransetilsynets halvdagsseminar om bekjempelse av konkurransekriminalitet. Han fortalte om de amerikanske myndighetenes erfaring med strenge straffer ikke bare for selskaper, men også for enkeltpersoner som har vært involvert i kartellvirksomhet.

– Bøter er ikke tilstrekkelig avskrekkende, sa Hammond.

– Disse lovbruddene utføres med overlegg av velutdannede toppledere som har vurdert sannsynligheten for og konsekvensene av å bli avslørt. Det ulovlige samarbeidet kan være svært lønnsomt, og de bruker sofistikerte metoder for å gjennomføre det og for å holde det hemmelig.

I USA legges det derfor stor vekt på å bruke fengselsstraff som et avskrekkende virkemiddel, og siden 1999 er 113 personer blitt dømt til fengsel for brudd på den amerikanske konkurranselovgivningen. 26 av disse har vært utenlandske statsborgere, og blant dem er tre toppsjefer i de norske selskapene Odfjell og JO Tankers.

Fengsling av kartellmedlemmer har aldri vært tatt i bruk i Norge, selv om loven åpner for det. Førstestatsadvokat Elisabeth Roscher i Økokrim har ingen god forklaring på hvorfor det er slik. – Det er ingen grunn til at kartellvirksomhet skal behandles på noen annen måte enn annet alvorlig bedrageri, sier hun.

Innhold

Lempning av overtredelsesgebyr for avsløring av karteller
Side 2

Styrker arbeidet for å avsløre karteller
Side 2

– Korrupsjon er en konkurransepolitisk utfordring
Side 3

Bevissikring hos alarmselskaper
Side 3

Åtvarar mot konkurransefritak i skogbruket
Side 4

45 millioner kroner i overtredelsesgebyr til TINE
Side 4

Stanser detaljert informasjonsutveksling mellom dagligvarekjeder
Side 5

Vurderer å forby Findus sitt oppkjøp av Gro Industrier
Side 5

– Vær skeptisk til 'slagkraftige enheter' som argument
Side 6

■ Styrker arbeidet for å avsløre karteller

Kartellsamarbeid er kanskje den mest åpenbare formen for konkurranseskadelig atferd. Internasjonale studier viser at det er tale om betydelige prisøkninger som følge av kartellvirksomhet, ofte i en størrelsesorden 20 til 30 prosent. Alle som kjøper varer og tjenester, enten det er oss sluttbrukere, private bedrifter eller det offentlige, vil rammes av en slik atferd, sier Lars Sjørgard, sjeføkonom i Konkurransetilsynet, under seminaret om kartellbekjempelse som ble holdt i Bergen.

Konkurransetilsynet styrker derfor arbeidet for å avsløre bedrifter som driver med ulovlig samarbeid om pris, anbud og markedsdeling. – Økte

ressurser til etterforskning, større sannsynlighet for å bli tatt, høyere bøtenivå og økt fokus på lempningsprogrammet vil bidra til at involverte parter selv velger å melde fra om ulovlig samarbeid de er involvert i, mener Sjørgard.

Avhengig av varslere

– Norge har ligget etter en del andre land når det gjelder lempning og amnesti for å innrømme ulovlig samarbeid, sier Sjørgard. I Norge ble det for første gang mulig å for selskaper selv å varsle om ulovlig samarbeid de er involvert i, for å slippe straff med den nye konkurranseloven som kom i 2004. Undersøkelser Konkurransetilsynet gjennomfører viser at selskaper i Norge

har lav kjennskap til reglene om lempningsprogrammet. Siden lempningsprogrammet ble innført har kun to bedrifter søkt om lempning og bare en har fått søknaden innvilget. Sjørgard er ikke bekymret over at kun to virksomheter selv har søkt lempning. Erfaringer fra andre land viser at det tar noen år før det blir en økning i antall selskaper som melder fra om ulovlig samarbeid.

I Norge er det avdekket 31 karteller siden 1980. Totalt har 61 personer fått bøter for selskapenes overtredelse. Ennå har ingen personer fått fengselsstraff i Norge for ulovlig samarbeid.

■ Lempning av overtredelsesgebyr for avsløring av karteller

Et selskap som deltar i ulovlig samarbeid kan bli fritatt for overtredelsesgebyr ("bot") dersom det er det første til å avsløre kartellet. Andre selskaper som deltar i kartellet kan få nedsatte bøter ved å samarbeide med Konkurransetilsynet under etterforskningen.

Bakgrunnen for reglene om hel og delvis nedsatt (lempning) av bøter er å avdekke alvorlige brudd på konkurranseloven, som ellers ville være vanskelig å avsløre.

For helt å slippe bot for deltagelse i et kartell kreves det at:

- selskapet er først ute med å informere

Konkurransetilsynet om overtredelsen,

- Konkurransetilsynet ikke allerede kjente til overtredelsen eller var i besittelse av tilstrekkelige bevis,
- selskapet leverer alle bevisene det har kjennskap til,
- selskapet samarbeider med Konkurransetilsynet i den videre etterforskningen,
- selskapet avslutter sin deltagelse i kartellet, og
- selskapet ikke har tvunget andre selskap til å delta i kartellet.

Selskap som ikke oppfyller kravene ovenfor kan få delvis nedsatt bot ved å fremlegge bevis som i vesentlig grad letter Konkurransetilsynets etterforskning, og avslutte sin deltagelse i kartellet.

Kontakt

Det er opprettet eget telefon- og telefaksnummer samt e-postadresse for kontakt om deltagelse i karteller:
Telefon: 55 59 75 38
Telefaks: 55 59 75 97
E-post: lempning@kt.no

Dersom det sendes en henvendelse per telefaks eller e-post, bes det om at Konkurransetilsynet samtidig underrettes på telefon.

Telefonnummeret kan også benyttes dersom det skulle være spørsmål om kravene for å få helt eller delvis nedsatt bot. Det er da mulig å være anonym.

redaksjon

Nr. 1/2007

KonkurransNytt utgis av Konkurransetilsynet. Abonnement er gratis.

Ansvarlig redaktør:
Astrid Tomassen

Redaktør:
Andreas Kjeldsberg Pihl

Redaksjon:
Hildegunn Sæthre

Redaksjonen ble avsluttet
12. april 2007

Abonnement kan bestilles hos Konkurransetilsynet
Postboks 439 Sentrum
5805 BERGEN

Telefon: 55 59 75 00
Telefaks: 55 59 75 99

post@konkurransetilsynet.no
www.konkurransetilsynet.no

■ – Korrupsjon er en konkurransepolitisk utfordring

– Det gjøres en stor innsats for å bekjempe korrupsjon i fattige land, samtidig som reguleringen av og tilsynet med konkurransen fungerer elendig, sier forsker Tina Søreide. Hun mener konkurransemyndighetenes rolle får altfor liten oppmerksomhet i det internasjonale arbeidet mot korrupsjon.

– Det er en klar sammenheng mellom konkurranseforholdene og korrupsjonsnivået i et land. Likevel har denne koblingen vært fullstendig neglisjert, sier Søreide.

Hun viser til en undersøkelse gjort av Verdensbanken i 2003, som viser en tydelig sammenheng mellom korrupsjon og konkurranseforhold. Jo mindre effektive konkurransemyndigheter et land har, jo større er korrupsjonsproblemene. Men sammenhengene er komplekse, og en godt fungerende konkurranse er ikke i seg selv noen garanti mot korrupsjon.

Tina Søreide er forsker ved Chr. Michelsens Institutt (CMI). 24. januar innledet hun vårens seminarserie i Konkurransøkonomisk forum med et foredrag om korrupsjon og konkurransepolitikk. Søreide fullførte sin doktorgrad ved Norges Handelshøyskole i begynnelsen av 2006, og temaet for avhandlingen var sammenhengen mellom korrupsjon og konkurransepolitikk, med særlig fokus på private aktørers rolle.

Søreides egen undersøkelse viser at norske selskaper sjelden varsler myndighetene, selv når de er sikre på å ha mistet viktige oppdrag på grunn av korrupsjon.

– Viljen til å si ifra er overraskende lav, sier hun.

– Selskapene er redde for at varslingen skal gå ut over fremtidig forretnings-samarbeid, og velger heller å tilpasse seg det gjeldende konkurranseklimaet. Dette bidrar til at det er vanskelig å avdekke korrupsjon, og at risikoen for å bli tatt er liten. Effektene av korrupsjonen kommer gjerne bare til syne i form av redusert konkurranse. Derfor har konkurransemyndighetene en viktig rolle å spille i anti-korrupsjonsarbeidet. Det er ikke tilstrekkelig å vurdere markedsstrukturen hvis konkurranseproblemene skyldes korrupsjon, sier Søreide.

– Da ligger svikten i byråkratiet eller på det politiske plan, og kan slå ut et annet sted neste gang. Derfor er det viktig med våkne konkurransemyndigheter som kan se denne sammenhengen og bidra til å ta problemet ved roten.

Tina Søreide

■ Bevissikring hos alarmselskaper

Konkurransetilsynet gjennomførte bevissikring hos produsenter og leverandører av sikkerhets- og alarmsystemer i februar i år. Årsaken er at tilsynet ønsker å få avkrefte eller bekreftet mistanke om samarbeid i strid med konkurranseloven.

Konkurransetilsynet må innhente tingrettens tillatelse før en bevissikring kan foretas. En slik tillatelse er innhentet i

dette tilfellet, og tilsynet har i samarbeid med Politiets datakripsenter utført kontroller flere steder i landet. Tilsynet har nå konsentrert seg om å foreta beslag i relevant materiale. Etter at kontrollen er gjennomført vil selve analysearbeidet starte. Det er for tidlig å si noe om hvor lang tid dette vil ta. – Vi utelukker heller ikke flere kontroller i forbindelse med denne saken, opplyser avdelingsdirektør Jostein Skaar.

notis

Program kommende konkurranseretts- og økonomisk forum våren 2007

Koordinerte effekter i fusjonssaker
Konkurranserettsforum / konkurranseøkonomisk forum. Foredragsholdere er seniorrådgiver Jostein Solberg og seniorrådgiver Gjermund Nese, Konkurransetilsynet. Tid: 09. mai 2007 – 11.30

Seminarene holdes i Konkurransetilsynets lokaler i Bergen. Adressen er: Olav Kyrres gate 8 (Telegrafbygget, 3. etg)

■ 45 millioner kroner i overtredelsesgebyr til TINE

Konkurransetilsynet ilegger TINE et overtredelsesgebyr på 45 millioner kroner for utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling og konkurransebegrensende samarbeid. Vedtaket samsvarer med varsel om overtredelsesgebyr fra 19. september 2005.

Konkurransetilsynet gjennomførte i perioden 15. til 17. februar 2005 bevis-sikring hos TINE og REMA.

Etter en samlet vurdering har Konkurransetilsynet kommet til at TINE BA på en utilbørlig måte har utnyttet sin dominerende stilling i strid med konkurranseloven ved årsforhandlingene med REMA 1000 høsten 2004.

Ekklusivavtale om ost

TINE har betalt millionbeløp i økte rabattytelser til REMA for eneleverandørposisjon i butikkene. Årsforhandlingene i 2004 endte med at partene ble enige om de økonomiske rammene for 2005 og 2006, og at TINE ble eneleverandør av hvitost og brunost ved at Synnøve Finden ble fjernet fra REMAs vareutvalg i januar 2005.

Eneleverandørposisjon

Den ulovlige handlingen består i at TINE gjennom sin opptreden under

årsforhandlingene oppnådde eneleverandørposisjon hos Rema. I tillegg forsøkte TINE i årsforhandlingene med ICA Norge AS i 2004 på tilsvarende måte å få en eneleverandørposisjon i Rimi-kjeden.

Etter tilsynets vurdering er TINEs opptreden når det gjelder Rema også i strid med forbudet mot konkurransebegrensende samarbeid i konkurranseloven, da det foreligger en enighet mellom partene.

Etter konkurranseloven av 2004 har markedsdominerende aktører et særlig ansvar for at deres atferd ikke er i strid med konkurransereglene

Konkurransetilsynet mener det var en stor fare for at TINEs eneste konkurrent, Synnøve Finden, kunne bli presset ut av markedet på grunn av TINEs ekskluderende atferd. Resultatet ville blitt redusert konkurranse og skadelige virkninger for forbrukerne i form av høyere priser, reduserte valgmuligheter og for lite innovasjon.

■ Åtvarar mot konkurransefritak i skogbruket

I eit forslag til forskrift frå Landbruks- og matdepartementet vert det opna opp for konkurranseskadeleg samarbeid og misbruk av dominerande stilling i skogbruksnæringa. Konkurransetilsynet meiner at utkastet til forskrift ikkje bør vedtakast slik det er foreslått.

I utkastet til forskrift om konkurranseavgrensande verksemd i skogbruket, som Konkurransetilsynet har fått til høyringshandsaming, vert nesten alle typar samarbeid innan skogbruksnæringa unnateke både frå forbodet i konkurranselova § 10 og § 11.

– Avgrensingar i konkurransen kan føre til store samfunnsøkonomiske tap. Unntak frå konkurranselova sine forbod bør derfor vurderast grundigare enn det som her er gjort og ikkje gå lenger enn det som er naudsynt, seier juridisk direktør i tilsynet, Jonn Ola Sørensen.

■ Vurderer å forby Findus sitt oppkjøp av Gro Industrier

Konkurransetilsynet vurderer å forby Findus AS sitt oppkjøp av Gro Industrier AS. Tilsynet mener at oppkjøpet fører til ei forsterking av ein allereie vesentleg avgrensa konkurranse i marknaden for blanding og pakking av fryste grønnsaker til daglegvare- og storhushaldningsmarknaden.

Oppkjøpet fører til at talet på større tilbydarar i marknaden går frå tre til to. Findus vil etter oppkjøpet bli den klart største aktøren i marknaden, med Norrek som den einaste større konkur-

renten. Etter tilsynet si vurdering vil oppkjøpet føre til auka kostnader og høgare prisar på fryste grønnsaker. Konkurransetilsynet meiner at den svekka konkurransen vil gi eit sam-

funnsøkonomisk tap. Konkurransetilsynet har sendt eit begrunna varsel til partane om at det kan bli aktuelt å gripe inn mot fusjonen. Findus AS har 15 virkedagar på å kommentere Konkurransetilsynet sine førebelse vurderingar. Mellom anna kan Findus AS sjølv foreslå tiltak som reduserer dei negative verknadene oppkjøpet vil ha for konkurransen.

■ Stanser detaljert informasjonsutveksling mellom dagligvarekjeder

Konkurransetilsynet har vurdert å gripe inn mot dagligvarekjedenes utveksling av ukentlig prisinformasjon gjennom analysebyrået ACNielsen. Årsaken er at informasjonsutvekslingen kan svekke konkurransen mellom kjedene. Etter å ha blitt orientert om tilsynets vurderinger, har partene selv valgt å endre praksis.

Gjennom ukentlige rapporter fra ACNielsen har norske dagligvarekjeder hatt tilgang til fersk og detaljert informasjon om hverandres priser. Rapportene viser blant annet hvilke priser en gitt kjede opererer med innenfor et gitt geografisk område. Dette er data som normalt ikke utveksles mellom konkurrenter, og utveksling av slik informasjon kan være brudd på konkurranselovens forbud mot samarbeid som begrenser konkurransen.

– Sannsynligheten for at denne rapporteringen skader konkurransen, er såpass stor at vi har vurdert å gripe inn, forteller konkurransedirektør Knut Eggum Johansen.

Gjennomsiktig marked – svak konkurranse

Det norske dagligvaremarkedet er kjennetegnet ved at fire landsdekkende butikk-kjeder står for mer enn 98 prosent av omsetningen, og at det er vanskelig for nye å etablere seg. Disse forholdene har hatt stor betydning for Konkurransetilsynets vurdering av hvor skadelig den ukentlige pris-

rapporteringen kan være.

– Informasjonsutvekslingen gjør markedet mer gjennomsiktig for kjedene, slik at de kan reagere raskt på prisendringer fra konkurrentene. Dermed reduseres usikkerheten i markedet, og dette bidrar til å dempe konkurransen mellom dagligvarekjedene, forklarer Eggum Johansen.

Fikk grundig orientering – endret praksis

Konkurransetilsynet har gransket avtalene mellom ACNielsen og dagligvarekjedene, undersøkt hva slags informasjon som utveksles og hvordan den anvendes av dagligvarekjedene. Partene har deretter fått en grundig orientering om bakgrunnen for at den ukentlige prisrapporteringen kan være i strid med konkurranseloven.

– I denne saken fant vi det hensiktsmessig å orientere partene om våre vurderinger for å gi dem anledning til selv å endre sin praksis før vi vurderte et vedtak, sier Eggum Johansen. Han understreker at dialogen med ACNielsen har vært konstruktiv.

Etter orienteringen fra Konkurransetilsynet har ACNielsen og dagligvaregrupperingene avtalt å gjøre betydelige endringer i rapporteringen. Det blir ikke lenger mulig å se prisene for den enkelte kjeden, men bare én felles pris for en gruppe av konkurrerende kjeder. Dermed blir det ikke lenger mulig ukentlig å følge prisendringene hos alle konkurrentene. Videre vil fremtidige rapporter komme hver fjerde uke, ikke hver uke som tidligere. Dessuten blir antallet produkter som inngår kraftig redusert, fra 50–60 000 til omkring 2 000. Dermed blir informasjonen som utveksles mindre detaljert, mindre fersk, og som følge av dette mindre egnet til å skade konkurransen.

Resultat av hylleplass-arbeidet

Konkurransetilsynet ble i 2005 oppmerksom på at dagligvarekjedene sitter på detaljert informasjon om hverandres priser og omsetning, og at informasjonsutveksling i regi av ACNielsen er en vesentlig kilde til dette. Forholdet ble avdekket da tilsynet arbeidet med en rapport om betaling for hylleplass i dagligvarehandelen.

■ – Vær skeptisk til 'slagkraftige enheter' som argument

Sjeføkonom Lars Sjørgard har holdt foredrag om "national champions", eller det som på norsk ofte er kalt slagkraftige enheter. Han advarer sterkt mot å tillate innenlandske fusjoner ut fra en tanke om å danne en slagkraftig enhet.

– Hvis du hører argumenter som at en må tillate innenlandsk fusjon for at bedriften skal "få større muskler" eller "kjempe på like fot" med utenlandske bedrifter, så spør deg selv hva dette egentlig betyr. Det er grunn til å spørre hvem disse slagkraftige enhetene skal slå, sier Sjørgard.

Sjeføkonomen mener at innenlandsk konkurranse svært ofte er en drivkraft for bedriftene til å bli bedre, og at nettopp den type konkurranse på hjemmebane er det som i neste omgang kan bidra til at bedrifter lykkes internasjonalt. Det innebærer at det ikke er noen konflikt mot konkurranse hjemme og suksess ute, men snarere tvert i mot.

Forbrukeren må betale

Sjørgard peker videre på at de innenlandske forbrukerne fort kan ende med å betale en del av prisen for at det opprettes en 'slagkraftig enhet'. Hvis den slagkraftige enheten også opererer på hjemmemarkedet, er det slik at den også vil dempe konkurransen i hjemmemarkedet. Dempet konkurranse vil gå ut over de innenlandske forbrukerne. - I et slikt perspektiv kan en hevde at det er forbrukerne i hjemmemarkedet den slagkraftige enheten 'slår', konkluderer Sjørgard.

Utenlandske bedrifter får gevinsten

- Vi kan ofte få inntrykk av at det faktisk at utenlandske selskaper konkurrerer med norske selskaper i vårt hjemmemarked er et argument for å tillate en fusjon mellom to norske selskaper. Dette er imidlertid i mange tilfeller et ikke holdbart argument, mener Sjørgard. Han peker på at hvis det er andre utenlandske selskaper som konkurrerer i hjemmemarkedet, vil også disse nyte godt av dempet konkurranse. Det betyr at disse selskapene tjener på fusjonen, og de innenlandske forbrukerne som kjøper fra dem taper.

Lars Sjørgard

Følgelig kan en fusjon være ekstra problematisk i slike tilfeller sett fra et nasjonalt perspektiv, fordi utenlandske selskaper kaprer en gevinst på bekostning av innenlandske forbrukere.

Bør behandles overnasjonalt

Sjørgard mener det er grunn til å advare mot at det legges et nasjonalt perspektiv til grunn i behandling av fusjoner, for det kan føre til det som er kalt 'beggart-hy-neighbor' politikk. Det vil si at ethvert land godtar fusjoner som styrker egne selskaper på bekostning av utenlandske forbrukere. - Vi kan selv rammes av en slik politikk hvis andre land godtar fusjoner som går ut over norske forbrukere, sier Sjørgard. Dette er et godt argument for at fusjoner som berører flere markeder bør behandles av et overnasjonalt organ, hvilket nettopp er tilfellet når grenseoverskridende fusjoner og oppkjøp behandles av EU-kommisjonen.

Foredraget ble holdt i forbindelse med 25 års-jubileet til en forskningsstiftelse ved det største universitetet i Lisboa.

notis

Jusskonferansen 2007 - Konkurranse og innovasjon

Freitag 15. juni fra 09.30 til 17.00 på
Radisson SAS Hotel Norge, Bergen.

Konferansen med tema "Konkurranse og innovasjon" er den fjerde årlige konferansen i konkurranserett som Konkurransetilsynet holder. Mer om konferansen og skjema for påmelding finner du på www.konkurransetilsynet.no

■ Sparer tid med nye meldepliktsregler

Både næringsdrivende og Konkurransetilsynet sparer tid og ressurser etter at beløpsgrensen for meldeplikten ble hevet fra 1. januar i år. Antallet meldinger for fusjoner og oppkjøp som Konkurransetilsynet mottok er redusert med 25 prosent i årets 1. kvartal sammenlignet med saker tilsynet fikk i løpet av årets tre første måneder i 2006.

Konkurransetilsynet mener det nye regelverket med høyere terskel for meldeplikt bidrar til å gjøre kontrollen med fusjoner og oppkjøp mer effektiv. Med den gamle terskelen for meldeplikt ble hele 97 prosent av sakene lagt bort uten videre behandling, fordi de ikke hadde alvorlige konkurransemessige konsekvenser.

Med de nye reglene trer meldeplikten først inn når de involverte foretakene omsetter for minst 50 millioner kroner. Meldeplikten gjelder ikke hvis bare ett av foretakene omsetter for mer enn 20 millioner kroner.

■ Falck pålagt å selje Viking Redningstjeneste

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har pålagt Falck Danmark A/S å selje Viking Redningstjeneste AS. Departementet stadfester såleis Konkurransetilsynets sitt vedtak om å forby oppkjøpet.

I september 2006 nedla Konkurransetilsynet forbod mot Falck sitt oppkjøp av Viking, fordi det ville føre til ei betydeleg svekking av konkurransen i markedene for sal og formidling av bilbergingstjenester. Falck klaga avgjer-

den inn for departementet, men fikk altså ikkje medhald.

■ Utelukker ikke inngrep mot Media Norge

Konkurransetilsynet har varslet partene i Media Norge-fusjonen om at det kan bli aktuelt å gripe inn mot fusjonen. Varselet innebærer at tilsynet vil arbeide videre med saken.

Bakgrunnen for varselet er at Konkurransetilsynet trenger mer tid til å undersøke hvilke konsekvenser fusjonen vil ha for konkurransen.

- Vi vil spesielt se nærmere på markedene for rubrikkannonser, reklameannonser, samt markedene for trykkeritjenester og distribusjon, opplyser avdelingsdirektør Jostein Skaar i Konkurransetilsynet.

Videre er tilsynet av flere høringsinstanser gjort oppmerksom på problemstillinger tilknyttet hylleplass/avisstativ hos detaljister og vil se nærmere på dette.

Konkurransetilsynet har etter dette frist til 25. april med å varsle et eventuelt inngrep. Et slikt varsel skal være begrunnet, slik at partene kan kommentere det før tilsynet konkluderer i saken.

■ Meir konkurranse i drosjenæringa

Konkurransetilsynet ber alle fylkeskommunane i landet om å sjå til at konkurransen i drosjemarknaden vert styrka.

I brevet ber konkurransetilsynet om at fylkeskommunane som løyvestyresmakt nyttar kompetanse sin til å fremje konkurransen mellom drosjesentralane i det enkelte løyvedistrikt. Dette kan mellom anna gjerast ved løyvetildeling.

Fylkeskommunane får ein frist til 2. mars 2007 for å gjere greie for korleis ein vil legge til rette for at dei konkurransemessige tilhøva i drosjenæringa vert ivareteke på ein best mogleg måte.

Konkurransetilsynet vil ha meir konkurranse i drosjenæringa

■ Forbyr taxifusjon

Konkurransetilsynet har vedtatt å forby den planlagte fusjonen mellom Trøndertaxi AS og Sør-Trøndelag Taxi AS. Tilsynet mener at en allerede vesentlig begrenset konkurranse i markedet for drosjetransport i Sør-Trøndelag vil bli ytterligere svekket ved en fusjon.

Trøndertaxi AS er den største aktøren i markedet for drosjetransport i Sør-Trøndelag. Den største konkurrenten er Sør-Trøndelag Taxi AS. Etter en fusjon vil et nytt selskap ha svært høye markedsandeler. Den eneste konkurrenten, Norgestaxi Trondheim AS, vil ha liten mulighet til å forhindre utøvelse av markedsrett.

Konkurransetilsynet har konkludert med at den svekkede konkurransen vil gi et samfunnsøkonomisk tap som overstiger de samfunnsøkonomiske gevinstene ved en foretakssammenslutning. Tilsynet legger også vekt på at forbrukerne trolig vil oppleve høyere priser uten at kvaliteten blir bedre.

■ Nye drosjesatser i områder med regulerte priser

Konkurransetilsynet har vedtatt å øke maksimalprisene for drosjekjøring i områder uten konkurranse. Drosjene står imidlertid fritt til å ta lavere priser enn maksimalprisene.

Maksimalprisene skal best mulig gjenspeile en gjennomsnittlig og vektet takstutvikling i markedet. I tillegg har Konkurransetilsynet sett hen til den generelle prisøkningen i den aktuelle perioden, og tatt høyde for kostnader som næringen ikke selv kan kontrollere, som offentlige skatter og avgifter.

Reguleringen av maksimalpriser gjelder i områder uten konkurranse. I områder der det er konkurranse mellom drosjer eller drosjesentraler, kan drosjene sette prisene fritt.

Endringene trer i kraft straks.

■ B2C Energy ilegges overtredelsesgebyr

Konkurransetilsynet ilegger B2C Energy AS et overtredelsesgebyr på 60 000 kroner for å ha gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger til tilsynet.

B2C har brutt konkurranseloven § 29 i forbindelse med innrapportering av priser og vilkår til Konkurransetilsynets kraftprisoversikt. B2C Energy har unnlatt å opplyse om at det automatisk påløper et administrasjonsgebyr som kunden må betale i tillegg til fastbeløpet.

B2C Energy har rapportert at selskaps fastbeløp er 149 kroner per år. Videre fremgikk det av de innrapporterte opplysningene at avtalen forutsatte at kundene betalte sine fakturaer via avtalegiro. Hvis ikke fakturaene ble betalt via avtalegiro, måtte det i tillegg betales et administrasjonsgebyr. Konkurransetilsynet ble i november 2006 oppmerksom på at B2C Energy faktisk ikke tilbyr avtalegiro. B2C Energys kunder har således ikke hatt mulighet til å inngå avtale om avtalegiro for å betale fakturaene. I følge vilkårene til B2C Energy måtte kundene dermed automatisk betale administra-

sjonsgebyr i tillegg til det opplyste årlige fastbeløpet på 149 kroner.

Prisene til B2C Energy har dermed fremstått som lavere enn de faktisk har vært for forbrukere som har sammenlignet priser på Konkurransetilsynets kraftprisoversikt.

Ved utmålingen av overtredelsesgebyret har Konkurransetilsynet lagt vekt på B2Cs omsetning og overtredelsens grovhet.

■ Griper ikke inn mot Finn Eiendom

Konkurransetilsynet har på ny vurdert om det foreligger et ulovlig samarbeid som medfører at kun eiendomsmeglere kan legge ut annonser på Finn.no. Tilsynet finner det lite sannsynlig at praksisen skyldes en avtale i strid med konkurranseloven.

Finn Eiendoms beslutning om ikke å tilby privatpersoner å legge ut boligannonser, synes å være en ensidig handling styrt av kommersielle hensyn, og ikke en avtale mellom Finn Eiendom og eiendomsmeglerne.

Konkurransetilsynet har flere ganger vurdert denne praksisen i lys av konkurranseloven, men har ikke funnet grunnlag for å gripe inn. Den 12. mai 2006 avslø tilsynet en anmodning fra Den norske Boligbørs AS om å gripe

inn mot Finn Eiendom. Tilsynet fant på dette tidspunkt ikke tilstrekkelige holdpunkter for at det forelå et samarbeid mellom Finn Eiendom og eiendomsmeglerne i strid med konkurranseloven.

Etter at Konkurransetilsynet fattet sin beslutning, kom Finn Eiendom med uttalelser til pressen som kunne reise spørsmål om forholdet mellom Finn Eiendom og eiendomsmeglerne på dette punkt. Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) ba derfor

Konkurransetilsynet vurdere saken på nytt. På denne bakgrunn har Konkurransetilsynet innhentet ytterligere informasjon og foretatt en ny vurdering av saksforholdet.

Etter en samlet vurdering av Finn Eiendoms uttalelser i media og de opplysninger Konkurransetilsynet har innhentet, har tilsynet kommet til at det er lite sannsynlig at det foreligger noen avtale som forplikter Finn Eiendom til å nekte privatpersoner å legge ut boligannonser på nettsiden Finn.no. Det er derfor lite sannsynlig at saksforholdet vil kunne føre frem til et vedtak med pålegg om å bringe praksisen til opphør.

Hege Haugsvær begynner som etterforskningsleder

Hege Haugsvær er tilsatt som etterforskningsleder i Konkurransetilsynet. Hun skal lede den nye etterforskningsenheten i tilsynet. Haugsvær tiltrådte stillingen 16. april.

Haugsvær kommer fra stilling som dommerfullmektig ved Bergen tingrett. Hun har

tidligere arbeidet som gruppeleder og var en periode konstituert kontrollsjef ved Kemneren i Bergen. Hun har også arbeidet som førstekonsulent i Husbanken og som juridisk konsulent ved Forbrukerrådet i Hordaland. Haugsvær er utdannet cand.jur. ved Universitetet i Bergen. Hun har også en grad som bedriftsøkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH).

Tilsatt som direktør for etterforskningsenheten

Elisabeth Roscher er tilsatt i stilling som direktør for etterforskningsenheten i Konkurransetilsynet. Hun tiltrådte stillingen 16. april. Roscher tar permisjon fra sin stilling i Økokrim for å være med på oppbyggingen av etterforskningsenheten

i Konkurransetilsynet.

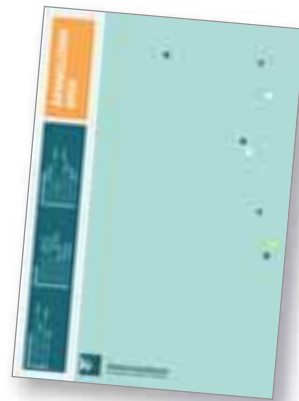
Elisabeth Roscher er i dag førstestatsadvokat i Økokrim. Hun har tidligere vært juridisk direktør i Konkurransetilsynet. Hun er utdannet cand.jur. fra Universitetet i Oslo, og har i tillegg studert EF-rett i Belgia.

■ Årsmelding for 2006

Konkurransetilsynet årsmelding gjer rede for store og viktige saker
Konkurransetilsynet har jobba med i 2006.

I årsmeldinga finn du også statistikk og anna informasjon om

Konkurransetilsynets verksemd. Årsmeldinga er tilgjengeleg i elektronisk form på www.konkurransetilsynet.no. Du kan også få tilsendt papirutgåva ved å kontakte Konkurransetilsynet.

■ Rammer for Konkurransetilsynet sitt arbeid i 2007

Kvart år får Konkurransetilsynet eit tildelingsbrev der Fornyings- og administrasjonsdepartementet legg rammer for tilsynet si verksemd det komande året.

I tildelingsbrevet for 2007 peiker departementet på dei fire viktigaste arbeidsområda for Konkurransetilsynet dette året:

- Handheving av konkurranselova med tilhøyrande forskrifter og oppfølging av EØS-konkurranselova

- Synleggjere resultatane av Konkurransetilsynets arbeid
- Følgje opp intensjonen med flyttinga av Konkurransetilsynet til Bergen
- Sekretariatsarbeidet for Klagenemnda for offentlege anskaffelser (KOFA)

Særskilde bransjar

Departementet ber Konkurransetilsynet om å gjennomføre naudsynte tiltak for å oppretthalde og styrke konkurransen i norsk luftfart. Tilsynet skal prioritere oppfølging og gjennomgang av konkurransetilhøva i markedene for programvarer. I tillegg skal tilsynet

assistere departementet i oppfølginga av konkurransetilhøva innafor andre utvalde marknader, mellom anna i helsesektoren.

Departementet ber tilsynet vere førebudd på å kunne følgje opp konkurransetilhøva i meierisektoren i høve til eventuelle endringar i reguleringane. Tilsynet skal òg assistere departementet i evalueringa av verknadene av unntaksreglane for bokbransjen.

notis

Konkurransetilsynets nettsider i ny drakt

Raskere sider, skjema for tips og klager, oversikt over kommande arrangementer og mulighet til å abonnere på nyheter er blant forbedringene på Konkurransetilsynets nye nettsider.

Konkurransetilsynets nye nettsider

- Vi har tatt med oss det beste fra de gamle sidene, oppdatert mye av innholdet, lagt til noen nye funksjoner og gjort utformingen av sidene en anelse friskere, forteller informasjonsrådgiver Andreas Kjeldsberg Pihl. Han håper de nye sidene vil bli godt mottatt både blant de trofaste brukerne og av de som er innom en sjelden gang.

Raskere sider

- Den største nyheten er kanskje den som er minst åpenbar, nemlig at nettsidene er flyttet over på en ny teknologisk plattform. Brukerne vil merke dette ved at sidene vises raskere. Samtidig blir jobben noe enklere for oss som skal administrere innholdet på sidene, forteller Pihl.

De nye nettsidene er tegnet av Jakob Thyness i Operate. Den tekniske utviklingen er gjort av e-vita, og Ementor står for driften. Innholdet er det Konkurransetilsynet selv som står bak.

Vedtak

V2007-5 / 30.03.2007

BACI AS - konkurranse-loven § 29 jf. § 18 - overtredelsesgebyr

V2007-4 / 29.05.2007

B2C Energy AS - vedtak om overtredelsesgebyr etter konkurranse-loven § 29 uriktige eller ufullstendige opplysninger

V2007-3 / 09.03.2007

Forskrift om maksimalpriser for kjøring med drosjebil

V2007-2 / 19.02.2007

Tine BA - overtredelsesgebyr etter konkurranse-loven § 29, jfr. §§ 10 og 11 konkurransebegrensende eksklusiv leveringsavtale

V2007-1 / 05.02.2007

Trøndertaxi AS - Sør-Trøndelag Taxi AS - konkurranse-loven § 16 - inngrep mot foretakssammenslutning

V2006-534 / 21.12.2006

Konkurranse-loven § 33 annet ledd - omgjøring av vedtak V2003-50

V2006-533 / 12.12.2006

AS Bil-Service - konkurranse-loven § 29 jf. § 18 - overtredelsesgebyr

V2006-532 / 12.12.2006

Icopal Holding AS - Konkurranse-loven § 29 jf. § 18 - overtredelsesgebyr

V2006-531 / 12.12.2006

Aalesund Oljekledefabrikk AS - konkurranse-loven § 29 jf. § 18 - overtredelsesgebyr

V2006-530 / 12.12.2006

Carl Stahl AS - konkurranse-loven § 29 jf. § 18 - overtredelsesgebyr

V2006-529 / 12.12.2006

Arcelor Construction Norge AS - konkurranse-loven § 29 jf. § 18 - overtredelsesgebyr

V2006-528 / 12.12.2006

Auto Huset AS - konkurranse-loven § 29 jf. § 18 - overtredelsesgebyr

V2006-527 / 12.12.2006

Motor Trade AS - konkurranse-loven § 29 jf. § 18 - overtredelsesgebyr

V2006-526 / 12.12.2006

Apotek 1 Norge AS - konkurranse-loven § 29 jf. § 18 - overtredelsesgebyr

Avgjørelser

A2007-11 / 30.03.2007

Fjordenes Rute DA - konkurranse-loven § 12, jf. § 11 - avslag på anmodning om å gripe inn mot Hurtigruten Group ASA

A2007-10 / 30.03.2007

Drosjeeiere i Hallingdal - konkurranse-loven § 12 jf. § 11 - avslag på anmodning om å gripe inn mot Hallingdal Taxi og Persontransport AS

A2007-9 / 26.03.2007

Franzefoss Miljøkalk AS - Steens Kalkverk AS - konkurranse-loven § 16 - avgjørelse om ikke-inngrep mot foretakssammenslutning

A2007-8 / 01.03.2007

Med-Nett AS - konkurranse-loven § 12, jf. § 10 og 11 - avslag på anmodning om å gripe inn mot apotekkjedene

A2007-7 / 01.03.2007

Den norske Boligbørs AS - konkurranse-loven § 12 tredje ledd jf § 10 - avslag på anmodning om å gripe inn mot Finn Eiendom AS

A2007-6 / 15.02.2007

Reiten & Co Capital Partners VI L.P. - Ørsta-gruppen AS - konkurranse-loven § 16 avgjørelse om ikke-inngrep mot foretakssammenslutning

A2007-5 / 09.02.2007

Jølstad Begravelsesbyrå AS - Sveums begravelsesbyrå AS - konkurranse-loven § 16 avgjørelse om ikke-inngrep mot foretakssammenslutning

A2007-4 / 30.01.2007

InTune AS - konkurranse-loven § 12 jf. §§ 10 og 11 - avslag på anmodning om å gripe inn mot Aspheim Flygel- og Pianosenter/ Schimmel

A2007-3 / 10.01.2007

Bama Gruppen AS - Nordic Lunch AB - konkurranse-loven § 16 - avgjørelse om ikke-inngrep mot foretakssammenslutning

A2007-2 / 10.01.2007

Union Føreropplæring AS - konkurranse-lovens § 12 jf. § 10 - avslag på anmodning om å gripe inn mot trafikkopplæring ved Blomdalen skole

A2007-1 / 10.01.2007

Telio Telecom AS - konkurranse-loven § 12 jf. § 11 - avslag på anmodning om å pålegge opphør

A2006-75 / 18.12.2006

Welcon AS - Karmsund Fiskemel AS - konkurranse-loven § 16 - avgjørelse om ikke-inngrep mot foretakssammenslutning

A2006-74 / 18.12.2006

XMedia AS - konkurranse-loven § 12 jf. § 10 og § 11 - avslag på anmodning om å gripe inn mot Apple

A2006-73 / 15.12.2006

Paragallo Mobile AS - Konkurranse-loven § 12, jfr § 11 - avslag på anmodning om å gripe inn mot Telenor Mobil

A2006-72 / 14.12.2006

Lambertsson Norge AS - Kranor AS - konkurranse-loven § 16 - avgjørelse om ikke-inngrep mot foretakssammenslutning

A2006-70 / 11.12.2006

Triton Managers II Ltd - Bravida ASA - konkurranse-loven § 16 - avgjørelse om ikke-inngrep mot foretakssammenslutning

A2006-67 / 07.12.2006

Den Norske Boligbørs AS - konkurranse-loven § 12 fjerde ledd jf § 10 - avslag på begjæring om midlertidig vedtak

A2006-69 / 06.12.2006

NetCom ASA - konkurranse-loven § 12 jf. § 11 - avslag på anmodning om å gripe inn mot Telenor ASAs tjeneste "Totalkunderabatt"

A2006-71 / 27.10.2006

Haugesund Lakkcenter AS - konkurranse-loven § 12 jf. §§ 10 og 11 - avslag på anmodning om å gripe inn mot Norges Bilsportforbund

Hørings svar til

29.03.2007

Finansdepartementet
NOU 2007:1 - Meglerprovisjon i forsikring

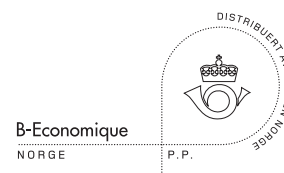
20.03.2007

Fiskeri- og kystdepartementet
Forslag til revidert lov om havner og farvann m.v

19.03.2007

Kultur- og kirke departementet
Forslag til endring av forskrift 28. februar 2007 nr. 153 om kringkasting - listeføring av vesentlig samfunnsmessig betydning

Returadresse:
Konkurransetilsynet
Postboks 439 Sentrum
5805 BERGEN

Avsluttede saker

www.konkurransetilsynet.no

16.03.2007

Kredittilsynet
Opplysning om premieendring ved
fornyelse av forsikringsavtalen

07.03.2007

Finansdepartementet
Høring - utkast til midlertidig forskrift om
avbrudd og opphør av individuelle
livrentekontrakter

22.02.2007

Nærings- og handelsdepartementet
Tiltak ved bedriftsnedlegging

21.02.2007

Helse- og omsorgsdepartementet
Revisjon av blåreseptordningen - forslag
til ny blåreseptforskrift og endringer i
legemiddelforskriften m.v.

09.02.2007

Fornyings- og administrasjonsdeparte-
mentet / Miljøverndepartementet
NOU 2006:18 " Et klimavennlig Norge "

12.01.2007

Fornyings- og administrasjonsdeparte-
mentet
Einarssonutvalgets rapport om organis-
ering av de statlige virkemidlene på
filmområdet

11.01.2007

Fornyings- og administrasjonsdeparte-
mentet / Samferdselsdepartementet
Rapport om organisering av stasjons- og
godsterminalfunksjonen i det nasjonale
jernbanenettet

09.01.2007

Nærings- og handelsdepartementet
Innspill til stortingsmelding om
innovasjon

04.01.2007

Finansdepartementet
Utkast til endring av filialforskriften -
kontraktsslutningskostnader i
livforsikring

03.01.2007

Fornyings- og administrasjonsdeparte-
mentet / Landbruks- og matdeparte-
mentet
Forskrift om konkurranseavgrensande
verksemd i skogbruket

22.12.2006

Kultur- og kirkedepartementet
Forslag til endringer i kringkastingsloven
om vederlag ved tildeling av kringkast-
ingskonsesjon

11.12.2006

Toll- og avgiftsdirektoratet
Forskrift til Stortingets vedtak om avgift
på utslipp av NOX

11.12.2006

Fornyings- og administrasjonsdeparte-
mentet / Justis- og politidepartementet
Hurtigere behandling av straffesaker

28.11.2006

Norges vassdrags- og energidirektorat
Forslag til endring av forskrifter om
energiutredninger, beredskap og
økonomisk og teknisk rapportering

28.11.2006

Luffartstilsynet
Endring til forskrift om lufthavnrelaterte
tjenester av 3. november 2000 nr. 1096

23.11.2006

Barne- og likestillingsdepartementet
Forslag til endring i forskrift av 10. mai
1996 nr 422 om reisegaranti og stiftelsen
Reisegarantifondet

Påpekning til

26.01.2007

Fylkeskommunene
Påpekning - konkurranseloven §9.1.e -
konkurransebegrensende forhold i
drosjenæringen

15.01.2007

Buskerud Fylkeskommune
Påpekning - konkurranseloven § 9.1.e -
konkurransebegrensende virkninger av
Buskerud Fylkeskommunes godkjenning
av samarbeidsavtale mellom Drammen
Taxi BA og Hurum og Røyken Taxi BA og
tildeling av drosjeløyver

Konkurransetilsynet legger fortløpende ut enkeltvedtak, avgjørelser, veiledningsuttalelser, hørings svar og påpekninger på internettssidene. Du finner sakene under meny punktet «Avsluttede saker» på www.konkurransetilsynet.no. Det kan ta noe tid før offentlig versjon av brevene er tilgjengelig. Ta eventuelt kontakt og be om innsyn.